

**SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA**  
**CYKL KSZTAŁCENIA OD 2019 DO 2023 i OD 2020 DO 2024**

<b>OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE</b>				
Tytuł przedmiotu		Psycholingwistyka		
Nazwa jednostki realizującej przedmiot		Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim		
Typ przedmiotu ( <i>obowiązkowy, fakultatywny</i> )		Przedmiot obowiązkowy fakultatywny interdyscyplinarny do wyboru		
Rok/semestr		Rok II i III, semestr letni		
Dyscyplina		Językoznawstwo		
Język wykładowy		j. polski		
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		Dr hab. Artur Czapiga, prof. UR		
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/osób prowadzących przedmiot		Dr hab. Artur Czapiga, prof. UR		
Wymagania wstępne		Ogólna wiedza lingwistyczna		
<b>STRESZCZENIE PRZEDMIOTU</b> (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
<p>Celem przedmiotu jest zapoznanie doktorantów z teoretycznymi podstawami psycholingwistyki, zdefiniowanie zakresu jej badań oraz określenie jej najważniejszych metod badawczych. Wprowadzona zostanie definicja języka w psycholingwistyce, zaprezentowana zostanie zależność między językiem, a innymi systemami znakowymi. Zarysowane zostaną także takie zagadnienia, jak psychologizm w językoznawstwie; pojęcie kompetencji językowej i komunikacyjnej; tekst a dyskurs; uczenie się języka drugiego; dwujęzyczność; warunki skuteczności wypowiedzi; komunikacja werbalna i niewerbalna; językowy obraz świata; podstawy kognitywizmu, psycholingwistyczne podstawy tworzenia i interpretowania wypowiedzi. Celem przedmiotu jest także wypracowanie umiejętności posługiwania się terminologią z dziedziny psycholingwistyki, dyskusji na tematy z dziedziny języka i komunikacji oraz rozumienie tekstów naukowych z zakresu psycholingwistyki.</p>				
<b>EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI</b>				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
<b>Wiedza Lp.</b>	<b>Zna i rozumie</b>			
1.	W stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla psycholingwistyki	P8S-WG/1	w, ćw	dyskusja, obserwacja
2.	Główne tendencje rozwojowe psycholingwistyki	P8S-WG/2	w, ćw	dyskusja, obserwacja
3.	Metodologię badań naukowych	P8S-WG/3	w, ćw	dyskusja, obserwacja
<b>Umiejętności Lp.</b>	<b>Potrafi</b>			
1	Wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki do rozwiązywania problemów, definiowania celu i przedmiotu badań, formułowania hipotez badawczych, wnioskowania na podstawie badań i rozwijania metod i technik badawczych	P8S-UW/1	w, ćw	dyskusja, obserwacja
2.	Dokonywać krytycznej analizy i oceny wyników badań naukowych, działalności eksperckiej	P8S-UW/2	w, ćw	dyskusja, obserwacja

	i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy			
3.	Komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym	P8S-UK/1	w, ćw	dyskusja, obserwacja
4.	Upowszechniać wyniki działalności naukowej, także w formach popularnych	P8S-UK/2	w, ćw	dyskusja, obserwacja
5.	Inicjować debatę	P8S-UK/3	w, ćw	dyskusja, obserwacja
6.	Uczestniczyć w dyskursie naukowym	P8S-UK/4	w, ćw	dyskusja, obserwacja
7.	Posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym	P8S-UK/5	w, ćw	dyskusja, obserwacja
8.	Planować zajęcia lub grupy zajęć i realizować je z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi i metod	P8S-UU/2	w, ćw	dyskusja, obserwacja
<b>Kompetencje społeczne</b> <b>Lp.</b>	<b>Jest gotów do</b>			
1.	Uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S-KK/3	w, ćw	dyskusja, obserwacja
2.	Krytycznej oceny dorobku w ramach dyscypliny	P8S-KK/1	w, ćw	dyskusja, obserwacja
3.	Inicjować działania na rzecz interesu publicznego	P8S-KO/2	w, ćw	dyskusja, obserwacja

### FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw./Konw.	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
II	5	10	—	—	—	0

### METODY DYDAKTYCZNE

Wykład problemowy, dyskusja problemowa, praca grupowa.

### TREŚCI PROGRAMOWE

#### 1. Wykład / Konwersatorium:

Psycholingwistyka – podstawowe pojęcia. Historia psycholingwistyki. Cele psycholingwistyki. Procesy psychiczne, umożliwiające przyswajanie i używanie języka.

Teorie znaczenia i krytyczne spojrzenie psycholingwistyki.

Biologiczne podstawy zachowań językowych człowieka.

Kompetencja językowa.

Akty mowy (część lokucyjna, illokucyjna i perlokucyjna).

Komunikacja niewerbalna i jej formy: gesty, emblematy, mimika, proksemika (posługiwanie się przestrzenią).

Stereotypy – autostereotypy i heterostereotypy.

Dyskurs – jego typy. Strategie grzecznościowe. Czynniki indywidualne wpływające na dyskurs.

#### 2. Ćwiczenia / laboratoria / inne:

Słowa i znaczenia w ujęciu psycholingwistyki. Czym jest język według językoznawców i psycholingwistów? Jakie cele sobie stawiają?

Argumenty przemawiające za tym, że słowa i znaczenia są bytami osobnymi, ale i powiązаныmi ze sobą (problem przekładu, wzajemne niedokładne odwzorowanie, argument elastyczności).

Sposoby określania struktury zdania i jego rozumienia.

Słownik umysłowy. Metody jego badania.

Język a myślenie.

Dwujęzyczność. Dwujęzyczność zubożająca (submersja) i dwujęzyczność wzbogacająca (immersja).

Dwujęzyczność u dzieci.

Teorie na temat przyswajania drugiego języka: podejście językoznawcze, psycholingwistyczne i społeczno-kulturowe.

### WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Aktywny udział w zajęciach, test.

Kryteria oceny z testu:

0% - 69,5% - ndst

70% - 80% - dst

80,5% - 85% - plus dst

85,5% - 90% - db

90,5% - 95% - plus db

95,5% - 100% - bdb

**CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS**

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	0
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	5
<b>SUMA GODZIN</b>	20
<b>SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS</b>	0

**LITERATURA**

Literatura podstawowa:	J. B. Gleason, N. B. Ratner (red.) <i>Psycholingwistyka</i> , Gdańsk 2005. I. Kurcz, <i>Psychologia języka i komunikacji</i> , Warszawa 2000. J. Aitchison, <i>Ssak, który mówi. Wstęp do psycholingwistyki</i> , Warszawa 1991
Literatura uzupełniająca:	M. Dakowska, <i>Psycholingwistyczne podstawy dydaktyki języków obcych</i> , Warszawa 2008 S. Grabias, <i>Język w zachowaniach społecznych</i> , Lublin 1997 D. G. Leathers, <i>Komunikacja niewerbalna</i> , Warszawa 2009 van Dijk T., (red.) <i>Dyskurs jako struktura i proces</i> , Warszawa 2001